

Spravodaj Mestskej časti Košice-Západ

Jún | č. 2/2020 | 11. ročník

VEĽKÝ KALENDÁR LETNÝCH PODUJATÍ

str. 8 - 9

UPOZORNENIE

Dovoľujeme si upozorniť ctených čitateľov na skutočnosť, že v čase uzávierky a grafického zadania tohto vydania do tlače a pre následnú distribúciu (* pozn.: 5. 6. 2020), sa situácia v spoločnosti ešte stále nachádzala v stave obmedzení a krízových opatrení v dôsledku epidémie spôsobenej koronavírusom COVID-19. Nakoľko v danom čase nedokážeme odhadnúť vývoj situácie, všetky informácie, dátumy a skutočnosti uvedené v tomto vydaní v súvislosti s plánovanými podujatiami a procesmi môžu byť predmetom zmeny. Odporúčame preto všetky aktuálne informácie sledovať na stránke www.kosicezapad.sk alebo FB profile **Košice Západ Terasa**.

Ďakujeme za pochopenie!

MESTSKÁ ČASŤ
KOŠICE-ZÁPAD

ZVLÁDLI SME TO

Ked' sme v marci prijímali rôzne opatrenia, aby sme chránili Terasanov pred šírením pandémie, nikto z nás nevedel, čo môžeme čakať a ako sa celá situácia vyvinie. Nikto z nás nevedel, aké sú najsprávnejšie riešenia. Nikto z nás počas svojho života nemal skúsenosť s takouto pandemiou. Zažívali sme nezažité, nielen zamestnanci na úrade, ale my všetci obyvatelia Terasy. Fungovali sme v zabehnutých koláčikoch a zrazu bolo potrebné všetky činnosti prispôbiť novej situácii. Každodenne sme dlhé hodiny riešili, ako všetko nanovo nastaviť. Zatvorili sa kluby seniorov, materské centrum, trhovisko, detské ihriská a športoviská, nachvílu aj samotný úrad a v zariadení opatrovateľskej služby, kde poskytujeme 24-hodinovú starostlivosť o zväčša imobilných seniorov, sme zaviedli prísne hygienické opatrenia, vrátane vytvorenia krízového plánu pre každý prípad.

Ukázalo sa, že mestská časť neplní iba úradnícke úlohy či úlohy dohľadu nad poriadkom, svoj význam má najmä, ak jej obyvatelia potrebujú pomoc v čase mimoriadnej situácie. Snažili sme sa podať pomocnú ruku tým obyvateľom Terasy, ktorí to najviac potrebujú, seniorom, zdravotne znevýhodneným či sociálne slabším rodinám. Rúška, nákupy potravín a liekov, navýšenie kapacity rozvozu obedov pre obyvateľov, ktorý robíme v rámci poskytovania sociálnych služieb. Dokonca sa nám podarilo nájsť sponzora, ktorý zabezpečil 600 obedov zdarma a ktoré som občas aj osobne pomáhal roznieť.

Ďalšie výzvy, ktorým som čelil, boli nevystaviť zbytočnému riziku zamestnancov a zároveň dobre hospodáriť s financiami v našom rozpočte. Zbrklo nakúpiť ochranné pomôcky či rúška za vysoké ceny nie je umenie. Preto sme prehládali sklady, kde sme mali látky, zaobstarali gumičky a spolu s dobrovoľníkmi sme sa pustili do šitia látkových rúšok, ktorých bolo nakoniec takmer 3 500.

Napriek výnimočnej situácii sme na úrade za prísnych hygienických opatrení poskytovali, snád' ako jediní v Košiciach, služby samosprávy a ponechali čiastočne úrad otvorený, s obmedzením úradných hodín.

Bohužiaľ sme museli zrušiť aj všetky plánované kultúrne podujatia, ktorých, mimochodom, organizuje mestská časť počas roka takmer 70. Verím, že aspoň malou náhradou pre nás, Terasanov, boli koncerty Petra Cmorika či Roba Opatovského, ktorí vyšli aj finančne v ústrety našim rozpočtovým možnostiam. Nezabudli sme, ako jedni z mála, ani na našich najmenších a pripravili sme pre nich

k ich sviatku MDD vystúpenie Uja Luba.

V najbližšom období sú pred nami ďalšie výzvy. Jednou z najväčších bude riešenie výpadku dane z príjmov fyzických osôb, ktoré sú hlavným zdrojom financovania chodu mestskej časti, aj keď niektorí sa nazdávajú, že sú to dane z nehnuteľností.

Osobne sa teším, že postupne sa život dostáva do normálu, postupne sa uvoľňujú opatrenia a my budeme pokračovať, krok po kroku, k zlepšovaniu života na Tereze. Otvára sa na Laboreckej komunitná záhrada, ktorá je mojou srdcovkou. Opätovne sa budú môcť stretávať seniori v kluboch a plánovať si spoločné aktivity. Chystáme v priebehu leta obnoviť kultúrne a športové podujatia, ktoré sa stali tradičnými a na ktorých sa s Vami rád stretnem a porozprávam. Postupne plánujeme pokračovať či naštartovať spoluprácu s partnermi mestskej časti pri rôznych témach zameraných na životné prostredie, šport, samosprávu, kultúru či medzinárodnú spoluprácu.

Chcem sa týmto ešte raz poďakovať všetkým dobrovoľníkom, s ktorými sme spoločne pomáhali našim obyvateľom, ale aj zamestnancom miestneho úradu, ktorí ukázali, že sú tu pre obyvateľov.

Na záver chcem vyjadriť hrdosť na nás, Terasanov, ako sme celé toto obdobie zvládli. Dokázali sme prekonať odlúčenie od rodiny a blízkych, priateľov, známych. Rešpektovali sme obmedzenia vo viere, že budú len dočasné, že takýmto spôsobom chránime nielen seba, ale aj svoje

okolie. Mnoho z Vás pomáhalo potichu vo svojom najbližšom okolí prinesením nákupu či zmiernením osamelosti obvyčajným rozhovorom a vypočutím.

Pevne verím, že leto bude pre nás všetkých obdobím stretávania sa, radosti a príjemných zážitkov, snád' aj s príspevom nášho letného programu.

Prajem nám krásne leto.

Mgr. Marcel Vrchota
starosta mestskej časti
Košice-Západ

MUDr. Igor Juška, MPH

poslanec MZ a člen Komisie na ochranu verejného záujmu
pri výkone funkcií verejných funkcionárov

Milí Terasanovia, som rád, že po štyroch rokoch sa opäť vďaka vám môžem vrátiť takpovediac domov a zastupovať vás v zastupiteľstve našej mestskej časti. Vo voľbách koncom roku 2018 som si v IV. volebnom obvode získal dôveru presne tisícky z vás. Verím, že som svojou doterajšou činnosťou a aktivitami pre zlepšenie života na Luníku VII, VIII a rodinných domoch

starostlivosť o zeleň alebo na zanedbané športoviská či diery na chodníkoch alebo vnútroblokových cestách. Je toho ešte dosť, čo nás čaká. Len konštruktívnou spolupracou všetkých nás poslancov, staros-

nad Popradskou ulicou presvedčil nielen svojich doterajších voličov, ale aj nových voličov.

Na Tereze bývam so svojou rodinou od narodenia. Vidím, čo sa za tie roky v našej mestskej časti zlepšilo a v čom, naopak, potrebujeme pridať. Aj svoju poslanceckú robotu vnímam tak, že by som chcel v spolupráci so starostom a svojimi kolegami v zastupiteľstve prinášať dobré nápady pre našich

tu a Magistrátu mesta Košice sa môžeme usilovať o to, aby počas nasledujúcich takmer troch rokov, ktoré nás čakajú v tomto volebnom období, bola Tereza zelenšia a krajšia. Držte nám palce, lebo všetko to

občanov. Chodím po Tereze s „nastraženými“ ušami a počúvam, čo vás najviac trápi. Mnohí z vás by chceli zlepšiť bezpečnosť a čistotu vo svojom okolí, čo bola vždy aj moja priorita. Preto chcem, aby naša mestská časť pokračovala v budovaní uzamykatelných kontajnerovísk. Tie sa môžu otvárať len takými kľúčmi, ktoré sa nebudú dať falšovať. Privítal by som aj častejšie preventívne návštevy

robíme pre vás. A ak máte nejaký zaujímavý nápad, rád si ho prečítam a odpoviem naň na mojej e-mailovej adrese, ktorú nájdete na web stránke MČ Košice-Západ.

príslušníkov Mestskej polície v našich končinách a viac bezpečnostných kamier na frekventovaných miestach. Mnohí z vás ste sa mi sťažovali aj na nízky počet parkovacích miest pred svojimi blokami, nedostatočnú

O ČOM ROKOVALO ZASTUPITELSTVO

Za prísnych hygienických opatrení sa 19. mája uskutočnilo desiate zasadnutie miestneho zastupiteľstva košického Západu. Poslanci sa tak spoločne stretli po vyše dvoch mesiacoch od posledného zastupiteľstva. Aby boli dodržané hygienické opatrenia, miestne zastupiteľstvo rokovalo netradične – v priestoroch takzvanej pyramídy. Aj napriek netradičnému miestu konania sa z pôvodnej zasadačky presunuli všetky technické prostriedky, aby bolo pre obyvateľov zabezpečené živé vysielanie. Sta-

rosta zhrnul aktivity úradu počas pandémie a okrem iného sa na zastupiteľstve rokovalo aj o zmene organizačného poriadku miestneho úradu, o prenájme nehnuteľného majetku na Zvončekovej ulici, ale aj o návrhu plánu kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra. Najbližšie sa zastupiteľstvo uskutoční (uskutočnilo * pozn. redakcie) v utorok 23. júna. V čase priprav tohto vydania boli na programe rokovania poslancov mestskej časti napríklad tieto body: záverečný účet mestskej časti za rok 2019,

zmena všeobecne záväzného nariadenia, ktorým sa vydáva trhový poriadok trhoviska na Luníku II pri Družbe, ale aj prijatie pravidiel participatívneho rozpočtu, ktoré budú v porovnaní s minulým rokom mierne pozmenené. Aj toto zastupiteľstvo bude možné sledovať online prostredníctvom odkazu, ktorý bude v čase konania zverejnený na webovej stránke mestskej časti.

Aj poslanecké dni sú dlhoročným štandardom práce našich poslancov pri ich kontakte s občanmi.

Poslanci tak informujú voličov o svojej činnosti a o činnosti miestneho zastupiteľstva. Aj tento rok sa s volenými zástupcami z jednotlivých obvodov môžete stretnúť každú stredu v čase od 15.00 do 17.00 hod. v zasadačke miestnosti na 2. poschodí Miestneho úradu MČ Košice-Západ. Na web stránke mestskej časti (www.kosicezapad.sk/poslanecke-dni) je zverejnený harmonogram poslaneckých dní aj s konkrétnymi menami poslancov na rok 2020.

KORONAVÍRUS NÁM ZMENIL ŽIVOTY

Koncom februára by asi nikto nepovedal, že sa na niekoľko mesiacov na Slovensku zastaví život a každodenné fungovanie bude iné, než sme boli kedykoľvek predtým zvyknutí. Ani Mestská časť Košice-Západ nezaspala na vavrínoch a okamžite reagovala na aktuálnu situáciu, ktorá sa začala v marci tohto roku. Od 13. marca sme úrad zatvorili a prijali hygienické opatrenia, aby si obyvatelia vedeli vybaviť tie najnevyhnutnejšie veci týkajúce sa predovšetkým oddelenia matriky. Zároveň sme zatvorili trhovisko na Luníku II, detské ihriská, športoviská, komunitnú záhradu, centrum pre rodičov s deťmi Terasáčik, ako aj kluby seniorov. Spustili sme výzvu „Pomôžme si navzájom“, na základe ktorej ponúkla mestská časť pomoc svojim obyvateľom. Keďže sa situácia zhoršovala, zriadili sme infolinku, na ktorej si vedeli seniori a obyvatelia, ktorí patria do rizikových skupín,

objednať rúška zdarma, donášku nákupov potravín a liekov a zároveň sa informovať o donáške obedov. Pre dobrovoľníkov sme zabezpečili látku, nite a gumičky na šitie rúšok. Obyvateľom sme rozdali vyše 2 000 látkových rúšok, z toho priamo na adresu bolo doručených viac ako 500. Ostatné sme rozdali seniorom, telesne postihnutým obyvateľom, pracovníkom menších obecných služieb, Zariadeniu opatrovateľskej služby a zamestnancom úradu MČ Košice-Západ. Rozniesli sme takmer 300 nákupov potravín a liekov pre najviac ohrozených Terasanov. V spolupráci so sponzorom, ktorý uhradil stravu pre seniorov a sociálne slabších, sme do konca mája rozniesli vyše 600 obedov. Celkovo sme rozniesli až vyše 3 000 obedov. V priestoroch miestneho úradu sme osadili dezinfekčné dávkovače, aby sme eliminovali riziko nákazy. Zapojili sme sa taktiež aj do výzvy spoloč-

nosti Slovnaf, ktorá nám poskytla až 200 litrov dezinfekčného prostriedku.

V rámci celej mestskej časti sme dezinfikovali kontajnery a kontajneroviská, aby sme znížili riziko nákazy na miestach, kde, prirodzene, chodí najviac ľudí. V Zariadení opatrovateľskej služby na Laboreckej ulici sme zaviedli nové podmienky v súlade s opatreniami Regionálneho úradu verejného zdravotníctva. Zároveň sme zostavili plán, ako postupovať v prípade mimoriadnej situácie, teda ak by došlo k nakazeniu niektorého zo zamestnancov alebo klientov. Postupne sme predlžovali úradné hodiny a pasovali sme sa s podmienkami otvorenia trhoviska, detských ihrísk. Musíme ale podotknúť, že to najhoršie sme spolu zvládli a MČ Košice-Západ vám bude vždy nápomocná. Sme tu pre vás, pre obyvateľov.

POD BALKÓNMI ZAZNELI HITY PETRA CMORIKA I ROBA OPATOVSKÉHO

V zmysle hesla „Keď nemôže Mohamed k hore, príde hora k Mohamedovi“, prišla koncom apríla najväčšia košická časť Západ ako jedna z prvých samospráv na Slovensku s iniciatívou, pri ktorej sa aspoň sčasti mal nahradiť aktuálny výpadok kultúrno-spoločenských podujatí, ktoré sa na Terasé v hojnom počte plánovali v uplynulom období. Preto sa na Západe rozozvučali vybrané medziblokové priestory, pričom bolo potrebné „len“ pohodlne sa usadiť na svojom balkóne či pri okne bytu a nechať sa unášať známymi melódiami v podaní známych hviezd pop-music. Pre tých, ktorí sa koncert chystali užiť si priamo v parku vybraných lokalít, na deke v tráve, platili dobre známe pokyny a opatrenia v súvislosti s koronakrízou.

Na Terasé boli v pilotnej fáze pripravené 4 koncerty

„Pri myšlienke zorganizovať koncerty tohto typu, kedy sa vydávame doslova k ľuďom, do ich obývačiek, sme sa museli zamerať na lokality s dostatočným množstvom bytových domov a ich dispozíciou okien a balkónov smerom k miestu realizácie koncertu. Vybrali sme 4 miesta, ktoré na malú chvíľku rozozvučíme muzikou,“ uviedol starosta MČ Západ, Marcel Vrchota. Prvá séria koncertov bola naplánovaná na Sviatok práce, 1. mája, no bola napokon kvôli mimoriadne nepriaznivému počasiu presunutá o týždeň neskôr, v piatok 8. mája o 16.00 hod. v parku RUŽOVÁ / MATUŠKOVA; o 18.30 hod. v parku KEŽMARSKÁ; v sobotu 9. mája o 16.00 hod. v parku HUMENSKÁ a posledný koncert o 18.30 hod. v parku SLOBODY / RUŽÍNSKA.

Terasanom exkluzívne zahrál Peter Cmorič

Počas takmer hodinového kultúrneho vstupu pod balkónmi stavilo oddelenie kultúry mestskej časti na overenú kvalitu a zaručenú osobnosť. Zazneli azda tie najznámejšie hity jedného z nahraných interpretov rádii, Petra Cmoriča. Ten sa do Košíc veľmi tešil. „Priznám sa, že som ešte publikum na balkónoch nemal, ak nerátam pospevovanie ešte ako chalan pod balkónom frajerky. Určite to využijem aj na otestovanie svojich komunikačných schopností so vzdialenými divákmi v oknách panelákov,“ s úsmevom pri prípravách poznamenal Peter:

Medzitým sa zo živej hudby pod oknami stal doslova fenomén a na Terasa tento aktuálny trend uvítalo množstvo fanúšikov populárnej scény. Preto netrvalo dlho a na svete boli podobné koncerty pod taktovkou ďalšej výraznej slovenskej hudobnej legendy Roba Opatovského. No neostalo len pri ňom. Košický Západ sa, hoci len v obmedzenej forme, postaral aj o nadchádzajúci sviatok Dňa detí. Rozhodnutie o lokalite, v ktorej si obyvatelia košického sídliska Terasa želajú zaspievať známe hity hudobného hostá, bolo len a len v ich rukách.

Ludia sami rozhodli o najobľúbenejšej lokalite

Po miernom uvoľnení štátnych opatrení koncom mája organizátori zverili samotný výber top lokality priamo do rúk obyvateľov sídliska i všetkých Košičanov. Viac ako týždeň mohli na sociálnej sieti vyjadrovať svoje návrhy a preferencie, z ktorých vzišlo veľké hlasovanie o najpreferovanejšom mieste na koncert. Veľké množstvo nápadov i vynikajúcich lokalít nakoniec generovalo 6 najlepších a z tých si napokon „lajkeri“ vybrali svoj top – Humenská ulicu a jej park vo vnútroblokovom priestore. A tak, v sobotu 30. mája o 16:00, sa práve v tomto parku mohli tešiť na energickú hudobnú lahôdku v podaní známeho speváka a hudobníka Roba Opatovského s kapelou. A divák sa potešil dokonca dvojnásobne.

Pre veľký úspech sme pridali aj druhé miesto a detského zabávača. Nakoľko bola prvá séria koncertov s Petrom Cmorikom mimoriadne úspešná a veľký záujem o nadchádzajúce koncerty obyvatelia Terasy prejavili aj tentokrát, mestská časť Západ sa rozhodla pridať ešte jeden koncert – dodatočné miesto, a to v deň predchádzajúci hlavnému koncertu, v piatok 29. mája, ktorým bol Zuzkin park, druhá najúspešnejšia lokalita podľa verejného hlasovania. Zároveň išlo aj o dni, ktoré predchádzali oslavám obľúbeného Dňa detí, preto sa počas koncertov v úlohe „predskokana“ predstavil známy košický detský zabávač Ujo Ľubo so svojou pártou, určenou pre malých kamarátov. Pre najmenších návštevníkov nachystala mestská časť aj sladké prekvapenie.

OPRAVY A REKONŠTRUKČNÉ PRÁCE NA TERASE

Mestská časť Košice-Západ v máji opravila tri exteriérové schodiská. Rekonštrukciou prešli schodiská na ulici Slobody č. 17, 25 a schodisko na Ipelskej ulici č. 18. Terasa má zároveň záujem opraviť schodisko na Idanskej ulici č. 17 a Ružínskej ulici č. 17.

V letných mesiacoch chce naša mestská časť rozbehnúť investičné akcie v lokalite GROT IV. Na Žarnovickej ulici budú dokončené verejné komunikácie pre peších podľa právoplatného stavebného povolenia. Dokončená bude aj miestna obslužná komunikácia na Púchovskej ulici.

Košický Západ má záujem spracovať projektovú dokumentáciu na bezbariérový priechod pre chodcov. Nový priechod je navrhnutý na miestnej obslužnej komunikácii v križovatke ciest na Ružovej a Matúškovej ulici. Projekt inicioval poslanec D. Karaffa. Cieľom zriadenia predmetného priechodu pre chodcov je zvýšiť bezpečnosť chodcov v exponovanej lokalite pri predajni potravín. V letnom období chceme zároveň obnoviť vodorovné dopravné značenie cyklochodníka na Triede SNP. Projektová dokumentácia obnovy prešla schváľovacím procesom u všetkých dotknutých inštitúcií s pozitívnym výsledkom. Zároveň sa pripravuje návrh cyklotrasy na Popradskej ulici.

Otvorili sme už aj komunitnú záhradu na Laboreckej ulici. Pre všetkých, ktorí si radi niečo dopěstujú medzi panelákmi, máme aj novinku. Doplňili sme 10 nových vyvýšených záhonov, upravili kompostovisko aj veľký záhon a už teraz sa tešíme na nových pestovateľov.

PLÁNY KOMISIE VÝSTAVBY, ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A KOMUNÁLNEHO ROZVOJA V ROKU 2020

Aké iniciatívy chystá jedna z najdôležitejších komisií pri miestnom zastupiteľstve košického Západu sme sa porozprávali s jej predsedom, Bc. Dominikom Karaffom. „V tomto roku plánujeme rozbehnúť diskusie s občanmi o možnostiach využitia dlhodobozanedbaných území na Terasa. Ako príklad uvediem park na rohu Torskej ulice a Triedy SNP (vedľa zastávky

MHD), zanedbané ihrisko na ulici Slobody či ďalšie zarastené ihrisko na Luníku VIII na Petzvalovej ulici, ktoré by mali slúžiť obyvateľom z ich okolia. Ak máme rozhodovať o využití verejného územia, chceme vedieť aj názor obyvateľov. Komisia už minulý rok prijala uznesenie, ktorým odporučila Miestnemu úradu MČ Košice-Západ, aby nerealizoval osádzanie lavičiek na základe jednotlivých

žiadostí obyvateľov z dôvodu nekonceptnosti takého postupu. V praxi sa vyskytli prípady, keď na základe žiadosti občanov mestská časť osadila lavičky a následne riešila petície občanov za ich odstránenie. Kolegovia z komisie podporili môj návrh, aby sme systematicky osádzali lavičky na Terasa v blízkosti zastávok MHD. V tejto súvislosti nám Dopravný podnik mesta Košice

poskytol údaje o vyťaženiach jednotlivých autobusových zastávok na Terasa. Verím, že už v tomto roku, na základe nášho odporúčania, začne mestská časť s osádzaním lavičiek na tých najvyťaženejších zastávkach tak, aby sme zvýšili komfort čakajúcej verejnosti.“

Ktorým odborným témam budete spolu s členmi komisie venovať viac priestoru?

Parkovacia politika

„Medzi takéto témy patrí riešenie statickej dopravy s možnými alternatívami pre našu mestskú časť. Dnes už väčšina tuší, že parkovanie na sídliskách nemôže byť v budúcnosti z kapacitných dôvodov zadarmo. Riešenie statickej dopravy musí ísť zároveň ruka v ruke s posilnením hromadnej dopravy, bus pruhmi, podporou cyklo dopravy a ďalšími opatreniami, ktoré sú dnes samozrejmosťou vo vyspelých mestách západnej Európy.“

Odpadové hospodárstvo

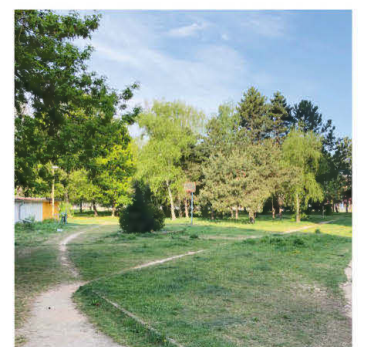
„Nemenej dôležitou témou je politika odpadového hospodárstva. Prax ukazuje, že uzamykateľné kliečky na mnohých miestach veľmi s čistotou nepomohli. Problém spôsobuje to, že kľúče od kliečok majú aj „zbera-

telia odpadu“. Ďalší problém je, že pri „kľetkovaní“ dochádza k združovaniu kontajnerovísk. Takýmto postupom zanikli parkovacie miesta na Matúškovej ulici. Uvedený postup je výhodný pre firmu vykonávajúcu zber odpadu, nie pre obyvateľov, ktorým sa predlžujú vzdialenosti. Uzamknuté kontajneroviská ešte viac upozornili na nedostatok malých odpadkových košov na sídlisku. Ak chceme zvýšiť podiel separovaného zberu, musíme tomu prispôsobiť aj zloženie kontajnerov a frekvenciu ich zberu. Odpad z kontajnerov síce končí v spalovni, no náklady na separovaný zber sú pre mesto, a teda aj pre obyvateľov, nižšie. Inak povedané, menej komunálneho odpadu a viac triedeného zberu sa má prejavovať v nižšom poplatku

za zber a likvidáciu odpadu. Dôležitou informáciou pre obyvateľov je, že Mesto Košice s účinnosťou od 1. 1. 2020 zrušilo poplatok za drobné stavebné odpady dovezené na zberné dvory. Na Terasa je takýto zberný dvor na Popradskej ulici.

Bezdomovci na Terasa

Nemenej dôležitou témou, ktorou sa plánujeme zaoberať v tomto roku, je riešenie bezdomovectva na Terasa. Riešenie tejto problematiky je v súčasnej dobe ešte významnejšie ako inokedy. Pre tieto osoby je potrebné zabezpečiť miesto, kde môžu vykonať základnú osobnú hygienu a kde im bude poskytnuté sociálne poradenstvo, prípadne iná pomoc.

POČULI STE UŽ O NAPÁJADLÁCH PRE ŽIVOČÍCHY NA SÍDLISKU?

Čím ďalej, tým častejšie máme aj 20-dňové obdobia, keď nespadne ani kvapka dažďa. Voda je základom života pre všetko živé vrátane živočíchov na sídlisku. Preto sa v mesiaci apríl začala príprava na celomestský projekt – budovanie napájadiel v Košiciach. Jeho autorom a koordinátorom je MVDr. Zdenko Lipták, ktorý je predsedom Komisie životného prostredia, verejného poriadku a ochrany zdravia pri Mestskom zastupiteľstve v Košiciach a je aj poslancom MČ Košice-Západ. Aj preto daný projekt začína na Tereze, kde sa v mesiaci apríl začalo s realizáciou prvého – skúšobného – napájadla pre živočíchov a vtáky. Postup je koordinovaný najmä so Správou mestskej zelene, nakoľko napájadlá budú realizované v trávnatých plochách v medziblokovom priestore.

A o čo ide?

Ide o budovanie malých betónových bazénikov – napájadiel – pre vtáky, jašterice, ježkov, ale aj motýle či včely. Po zverejnení danej iniciatívy na sociálnych sieťach sa prihlásilo

množstvo ľudí, ktorí majú záujem o dané napájadlo a chcú sa o neho aj starať.

Ako to bude celé prebiehať?

Spolu s občanmi, ktorí majú záujem sa o napájadlo starať, nájdeme vhodnú lokalitu v okolí ich bydliska. Malo by to byť miesto v tieni, aby sa to neprehrievalo, musí byť okolo neho niekoľkometrový voľný priestor, aby živočíchov a najmä vtáky videli prípadného predátora (najmä psa a mačku), aby mohli utiecť. Ak sa nájde miesto, v okolitých bránach sa oznámi dátum a čas, kedy sa bude napájadlo vyrábať. Každé dieťa, ktoré donesie kamienok na výstavbu napájadla, dostane plagátik s obrázkami živočíchov, ktoré môže vidieť vo svojom okolí. Verím tomu, že týmto získka dieťa vzťah nielen k napájadlu, veď tam bude aj jeho kamienok, ale sa začne zaujímať aj o prírodu v okolí a budovať si k nej kladný vzťah. Každý, kto prejaví záujem o takéto napájadlo, sa zároveň zaväzuje, že sa bude o neho starať, čistiť ho a dopĺňať vodu (cca 4 litre každý druhý deň).

A čo som zistil?

Na skúšobnom napájadle sa mi podarilo odfotiť už 17 druhov vtákov, ktoré sa prišli napiť či okúpať. Pozorovať ich, to je tá najlepšia televízna stanica.

V mesiaci jún začíname s budovaním prvých napájadiel v Košiciach, nakoľko okolo 30 ľudí už prejavilo

záujem, samozrejme, vrátane Terasanov. Ak má niekto záujem alebo potrebuje poradiť, nech mi pokojne napíše e-mail. O pár dní bude zverejnené aj video, ako na to.

(text: MVDr. Zdenko Lipták)

DEŇ ČISTEJ TERASY

KEDY? 27.06.2020

STRETNUTIE

PRED ÚRADOM MČ ZÁPAD O 9:00

TEŠÍME SA NA VÁS

V spolupráci s Trash Heroes.

NOVINKY PRI PARTICIPATÍVNO M ROZPOČTE

V minulom roku Mestská časť Košice-Západ ako prvá z mestských častí predstavila projekt takzvaného participatívneho rozpočtu. Obyvatelia mohli predkladať svoje nápady, ako zlepšiť a skrášliť našu mestskú časť. Participáciu občanov na správe vecí verejných považujeme za kľúčovú súčasť budovania občianskej spoločnosti. Participatívny rozpočet má za cieľ umožniť zapájanie sa obyvateľov do rozhodovacích procesov, čím sa

priamo formuje miestna komunita. Rovnako takto posilňujeme aj priamu demokraciu, čím zvyšujeme kvalitu systému prerozdelenia verejných financií. Participatívny rozpočet sa realizuje a trvá spravidla dva kalendárne roky. V prvom roku prebieha zber návrhov od obyvateľov a ich následná príprava. V druhom roku prebieha realizácia projektov, ktoré boli vybrané na základe splnenia podmienok. Aktuálne pracujeme na realizácii projektov,

ktoré boli úspešné minulý rok.

V tomto roku sa chystáme v projekte participatívneho rozpočtu pokračovať, no nastane zopár zmien. Počas prvého ročníka sme zistili, o čo majú záujem podávateľia projektov, ako aj samotní obyvatelia. Zaznamenali sme nízky počet žiadostí o malé projekty do 1 699 € a podávateľia veľkých projektov museli často robiť kompromisné rozhodnutia, aby sa "zmestili" do sumy 10 000 €. Snažili sme sa teda projekt prispôbiť

týmto podmienkam. Projekty budete môcť naďalej podávať v dvoch kategóriách – malý a veľký projekt. Počet malých projektov, ktoré budú môcť uspieť, bude upravený z 10 na 5. Zároveň však zvyšujeme maximálnu sumu veľkých projektov z 10 000 € na 12 000 €. Veríme, že tieto zmeny viac zaujmú podávateľov projektov a druhý ročník participatívneho rozpočtu bude rovnako úspešný, ako bol ten prvý, a vyberieme najlepší nápad pre Západ!

NOVÉ POVINNOSTI VLASTNÍKOV DETSKÝCH IHRÍSK MČ KOŠICE-ZÁPAD MÁ ZÁUJEM O PREVZATIE KOMPETENCIÍ V TEJTO OBLASTI

Na území MČ Košice-Západ je postavených takmer 60 detských ihrísk. Väčšina z nich bola realizovaná v čase výstavby obytných domov, takže dnes majú okolo 40 rokov. Správcom detských ihrísk je podľa štatútu Mesta Košice Správa mestskej zelene v Košiciach. Vzhľadom na dlhodobé finančné poddimenzovanie tejto spoločnosti nepretržite – už

niekoľko rokov investuje mestská časť vlastné finančné prostriedky do týchto zariadení. Aktuálne hovoríme o 21 detských ihriskách, na ktorých sú zariadenia vo vlastníctve mestskej časti, a cca o 10 detských ihriskách, ktorých výstavbu sme zabezpečili účelovou dotáciou pre Správu mestskej zelene v Košiciach. V tomto období rokujeme so Správou mestskej zelene za účelom

administratívneho doriešenia vzťahov k detským ihriskám a zároveň doriešenia povinností a zodpovedností pri starostlivosti o ne. Zároveň aktívne pristupujeme k získaniu kompetencií v tejto oblasti. Po ich získaní budeme aktualizovať Konceptiu rozvoja a manažmentu starostlivosti o detské ihriská tak, aby sme pokryli potreby najmenších obyvateľov našej mest-

skej časti. Predpokladáme, že počas roka 2020 bude starostlivosť prerozdelená medzi mestskú časť a Správu mestskej zelene. Táto skutočnosť sa bude týkať najmä starostlivosti o pieskoviská, kosenie a výsadbu novej zelene na ihriskách.

Dôležitou informáciou je, že od prvého januára tohto roka sa prijatím nového zákona zmenili povinnosti vlastníkov detských ihrísk.

Čo prinesie nový zákon:

- Všetky ihriská, o ktoré sa mestská časť stará, budú označené tabuľou, na ktorej budú uvedené dôležité informácie pre rodičov malých užívateľov.
- V priebehu roka budeme zabezpečovať vizuálne kontroly na zabezpečenie čistoty a odborné technické kontroly. Práce budú realizovať naši vlastní zamestnanci.
- Na základe odbornej kontroly odstránime z niektorých detských ihrísk zariadenia, ktoré nevyhovujú norme, a v priebehu roka sa vynasnažíme ich nahradiť certifikovanými prvkami.
- Výstavbu nových ihrísk budeme realizovať podľa aktuálne platnej legislatívy. Každé novopostavené detské ihrisko bude pred spustením do prevádzky kontrolované technickými inšpektormi.

Detské ihriská sa nachádzajú na verejných priestranstvách a kedykoľvek môžu byť cieľom vandalov, ktorí poškodia jednotlivé prvky. Zároveň sú priestormi, ktoré pre svoju hru používajú najmenšie deti, ktoré sa počas hry nesústreďujú na riziká a vlastne ich, vzhľadom na svoj vek, niekedy nevedia ani odhadnúť. Naším cieľom je riziká redukovat' na najnižšiu možnú úro-

veň. V tomto úsilí čakáme aj podporu a aktívny prístup zo strany rodičov, ktorí s deťmi na ihrisko prichádzajú a ktorí v prípade potreby budú s nami aktívne komunikovať. Spolu s odbornými kontrolormi detských ihrísk zabezpečíme bezpečné detské ihriská, ktoré budú prinášať radosť všetkým jeho užívateľom.

ĽUDIA BEZ DOMOVA V NAŠOM OKOLÍ

Ked' sa pozrieme na človeka, ktorý žije na ulici, veľmi často v nás vzbudí negatívnu emóciu. Za takýmto ľuďmi vidíme neúspech, rozpad rodiny, stratu zamestnania, z čoho vyplýva, že človek nie je schopný platiť účty a dlhy mu stále viac a viac narastajú. Za bezdomovectvom sa môže skrývať aj problémové detstvo či niekedy aj drogová závislosť. Bezdomovectvo patrí k extrémnym formám chudoby. Môžeme ho definovať ako situáciu bezprostrednej núdze, v ktorej sa ocitá jedinec bez trvalého domova, a to nielen v zmysle prístrešia. Nech sú už tie príčiny akékoľvek, aj takíto ľudia bez domova si zaslúžia našu pozornosť. Títo ľudia sú rôznorodí a rozmanití sú aj ich životné príbehy. Určite ste si všimli, že aj na našom sídlisku sa nachádza menšia skupinka takýchto ľudí. Možno aj vy ste prišli do kontaktu s takýmto

ľuďmi a pomohli ste im tým, že ste im ponúkli jedlo, oblečenie alebo aj nejaký finančný príspevok. Možno sa naši medzi vami aj takí, ktorí im dali kontakt na útulok alebo na zariadenie, ktoré pracuje s ľuďmi bez domova. Často namiesto slova ďakujem ste si vypočuli šomranie a nevďak, ale slovko ďakujem určite tiež nie raz odznelo. Podľa posledného zistenia v našej mestskej časti „prebýva“ 11 ľudí bez domova. Často ich vidieť najmä na Hronskej ulici pri kine Družba alebo v parku na Gudernovej ulici pri OC Erika. Naš sociálny pracovník, Mgr. František Val'ko, sa pravidelne vydáva za týmito ľuďmi, aby im pomáhal a sprevádzal ich pri riešení problémov s bývaním, vybavením dokladov, zabezpečením príjmu formou sociálnych dávok a kompenzačných príspevkov vyplácaných ÚPSVR alebo poskytnutím jednorazovej dávky vyplácanej

Mestskou časťou Košice-Západ. Za účelom riešenia problematiky bezdomovectva v meste Košice bola vytvorená aj pracovná skupina, ktorá rieši koncepciu bývania dostupného pre každého. Členmi tejto pracovnej skupiny sú: Mesto Košice, Košický samosprávny kraj, nezisková organizácia OÁZA – nádej pre nový život, Arcidiecézna charita Košice, Lekárska fakulta UPJŠ, ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj, Nadácia DEDO – Rodina patrí domov a ďalší. Kľúčom k riešeniu problému bezdomovectva je komplexný prístup. Riešiť problém komplexne znamená riešiť ho na všetkých jeho úrovniach – od materiálnej cez zdravotnú a právnu až po sociálnu zložku. Zapojiť sa musí tak bezdomovec sám, ako aj spoločnosť. Pri práci s týmito ľuďmi zohráva dôležitú úlohu aj rodina a ďalšie blízke osoby. Rodina je tá, ktorá dokáže po-

môcť najväčšmi, lebo rany na duši aj napriek tomu, že ich nie je vidieť, bolia najviac. Nech títo ľudia od nás cítia nádej na zlepšenie svojej životnej situácie. Veríme, že aj tento problém sa na našom sídlisku podarí vyriešiť v prospech týchto ľudí.

KOŠICKÝ ZÁPAD PODPORIL V MINULOM ROKU ORGANIZÁCIE V SOCIÁLNEJ OBLASTI, OBLASTI ŠKOLSTVA, ŠPORTU A KULTÚRY

MČ Košice-Západ poskytuje na základe platného Všeobecne záväzného nariadenia Mestskej časti Košice-Západ o poskytovaní dotácií (ďalej len VZN) dotácie rozčlenené do štyroch oblastí. V oblasti kultúrnych a iných spoločenských služieb podporila 10 projektov v celkovej sume 1 710,-€. Boli to projekty zamerané napr. na organizáciu celoslovenskej tanečno-pohybovej súťaže, kultúrno-zábavné podujatie pre deti s diabetickým ochorením, podporu útulne kníh, nákup kníh pre pobočky Knižnice pre mládež mesta Košice, ktoré sa nachádzajú na území našej mestskej časti.

V oblasti výchovno-vzdelávacích procesov to bola podpora rodičovských združení pri materských školách na Ipelskej a Kežmarskej ulici, a to na interaktívne vybavenie miestnosti učebnými pomôckami, zariadenie a zakrytie pieskoviska v školskej záhrade, a tiež príspevok ZŠ Slobody 1 na poznávací výlet pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Celkovo sme túto oblasť podporili sumou 1 500,-€.

V oblasti rekreačných a športových služieb sme podporili 18 projektov v celkovej sume 3 400,-€. Projekty boli zamerané na športové aktivity hlavne pre deti a mládež, a to napr. letné športové pobytové tábory, Majstrovstvá SR vo fitness detí, ale podporili sme aj športové kluby, ktorých činnosť sa týkala organizovania rôznych športových podujatí nielen na mestskej, národnej, ale aj medzinárodnej úrovni.

V sociálnej oblasti bolo podporených 8 projektov vo výške 6 400,-€. Podporené boli občianske združenia seniorov, ktoré sa nachádzajú v našej mestskej časti. Finančný príspevok sa týkal kultúrno-spoločenských, liečebných a výchovno-vzdelávacích aktivít seniorov. Prispeli sme aj na prázdninový pobyt na Liptove pre deti zo sociálne slabších rodín, na celodenný výlet pre deti zo znevýhodneného prostredia, Únii nevidiacich a slabozrakých Slovenska sme prispeli na kultúrno-spoločenské podujatie pri príležitosti Svetového dňa bielej palice, tiež aj OZ Charita tour na akciu 10. ročník Charita tour 2019.

MČ Košice-Západ, ako jedna z mála v meste Košice, každoročne zo svojho rozpočtu podporuje formou dotácií občianske združenia a neziskové organizácie v aktivitách, ktoré sa týkajú oblasti kultúry, športu, vzdelávania, sociálnych služieb, humanitnej a charitatívnej činnosti. Viac informácií o dotáciách poskytovaných mestskou časťou v zmysle platného VZN o poskytovaní dotácií môžete nájsť na webovej stránke našej mestskej časti: www.kosicezapad.sk v časti Poskytovanie dotácií.

SENIORI NA NAŠOM SÍDLISKU V ČASE COVID-19

Všetko nové a nepoznané vždy vyvolá množstvo otázok a minimálne rovnaké, ak nie väčšie množstvo odpovedí. Z rôznych zdrojov získavame rôzne informácie týkajúce sa diania na Slovensku aj vo svete. Šíriaci sa koronavírus spôsobil zatváranie škôl, rušenie kultúrnych, športových a spoločenských podujatí, zatvorené obchody a tiež prepúšťanie zamestnancov. Mnohí z nás boli nútení zo dňa na deň zostať doma s obmedzeným príjmom.

Toto všetko vplývalo aj na naše psychické zdravie. Často nepravdivé informácie a mýty o koronavírusu v nás vyvolávali nepokoj až paniku. Odbornú psychologickú pomoc obyvateľom mesta Košice ponúkla Psychosociálne centrum mesta Košice, na ktoré ste sa mohli obrátiť tel.: 0918 538 735 alebo e-mailom: riaditel@pscentrum.sk. Seniorom boli bezplatne doručované bavlnené rúška a hygienické balíčky. Osamelo žijúcim seniorom a seniorom, ktorí v meste Košice

nemajú žiadne blízke osoby, ktoré by im vedeli pomôcť so zabezpečením nákupov, vyberaním liekov a donáškou stravy, bola nápomocná aj MČ Košice-Západ. Len v mesiaci apríl sme mimo opatrovateľskej služby, ktorú košický Západ zabezpečuje 90-tim odkázaným občanom, doručili ďalších 300 obedov a zabezpečili 49 nákupov vrátane výberu liekov z lekárne. Vzhľadom na skutočnosť, že Terasa je najväčšie a jedno z najstarších sídlisk v Košiciach, máme

aj najpočetnejšiu komunitu seniorov. Podľa informácií z evidencie obyvateľov žije v našej mestskej časti až 9 845 ľudí vo veku nad 62 rokov. Mestskej časti preto pri zabezpečovaní pomoci týmto ľuďom pomáhali aj dobrovoľníci, a to najmä šitím bavlnených rúšok, ktoré mestská časť následne doručovala našim seniorom, ŤZP občanom, ale aj ľuďom bez domova.

V období od 1. apríla do 30. júna sa zvýšila hranica výšky dôchodku pre poskytnutie účelového príspevku mesta Košice na stravovanie až na 450,00 €. Pre vyplácanie tohto príspevku bolo potrebné, aby dôchodca vyplnil žiadosť o príspevok na stravovanie, ktorej súčasťou bolo platné rozhodnutie o priznaní jeho dôchodku od Sociálnej poisťovne. Príspevok na obed vo výške 1,00 €/obed vypláca Mesto Košice prostredníctvom príslušnej mestskej časti podľa trvalého pobytu žiadateľa. Príspevok sa vypláca za podmienky, že žiadateľovi obed zabez-

pečí príslušná mestská časť, alebo si v tomto období obed zabezpečí sám a následne jeho zakúpenie preukáže mestskej časti pokladničným dokladom. V prípade, že si dôchodca v tomto období zabezpečí obed sám formou zvolenej donáškovej služby a riadne preukáže MČ Košice-Západ vlastné náklady na zabezpečenie donášky, tieto jeho náklady mu MČ Košice-Západ v preukázanej výške, maximálne však do výšky 1,00 €/donáška obeda refunduje. O refundáciu nákladov je možné požiadať maximálne raz za mesiac na sociálnom

oddelení Miestneho úradu mestskej časti Košice-Západ. Viac informácií vám radi poskytneme osobne alebo telefonicky na tel. čísle: 055/788 32 72, prípadne mailom: karafova@kosicezapad.sk. Dodajme ešte, že počas pandémie od 13. marca bol v Zariadení opatrovateľskej služby na Laboreckej 2 v Košiciach nariadený zákaz návštev; Denné centrum, kluby dôchodcov a Terasáčik boli rovnako uzatvorené. Mimo prevádzky bola aj komunitná záhrada, detské ihriská a športoviská.

ODBORNÍCI ZO "ZELENE" RADIA O VÝSADBE STROMOV

Máte voľnú plochu, na ktorej by ste radi vysadili nejaké stromčeky, ale neviete kedy a ako? V súčasnosti je na trhu množstvo stromov pestovaných v kontajneroch a rôznych vakoch. Tieto stromy môžeme v podstate sadiť celoročne s výnimkou zimy, keď je zem zamrznutá. Dopestovanie takýchto stromov je finančne náročnejšie, čo sa odzrkadľuje aj na cene, ktorá je vyššia v porovnaní s voľnokorenými stromami a stromami v zemných baloch. Vo všeobecnosti najvhodnejším obdobím na výsadbu stromov je jeseň a skorá jar. Jarná výsadba stromov sa vykonáva po rozmrznutí pôdy, cca od 15. marca do začiatku mája, kedy začínajú stromy rašiť. Jarný termín je vhodnejší pre chúlolistivé druhy, výsadzaie na vlhke stanovištia, do ťažších pôd a v chladnejších oblastiach.

Jesenná výsadba je u ihličnatých a listnatých stromov rozdielna. Ihličnaté stromy sa presádzajú po vyzretí nových výhonkov koncom augusta a v septembri. Stromy do začiatku zimy ešte zakorenia a môžu bez poškodenia prezimovať. Listnaté stromy sa spravidla sadia po opadnutí listov – od 15. októbra až do zamrznutia pôdy. Výber vhodného

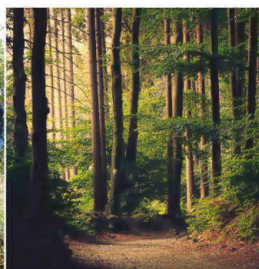
druhu stromov ovplyvňujú najmä ekologické vlastnosti vybraného stanoviska, poloha v rámci územia, nadmorská výška a s tým súvisiace klimatické pomery vegetačného stupňa (úhrn zrážok, dĺžka vegetačného obdobia, priemery a extrémny teploty a pod.); terén, preslenie alebo zatienenie, expozícia voči prevládajúcemu smeru vetra, presychanie lokality, výška hladiny podzemnej vody, hĺbka pôdneho horizontu, druh a typ pôdy, miestne fyzikálne a chemické vlastnosti pôdy, vrátane zasolovania pôdy, alebo riziká ohrozenia znečisteným ovzduším v mesiacoch. Rovnako dôležité sú aj konkrétne priestorové možnosti pre výsadbu, od ktorých závisí rozvoj koreňov, aj druhovo prirodzený výškový a šírkový rozvoj koruny stromov. Vzrastové a habituálne vlastnosti stromu by mali odzrkadľovať a zároveň využívať potenciál práve toho konkrétneho priestoru, v ktorom strom rastie. Keď strom vzrastlého druhu (ako sú napr. základné druhy našich líc, javorov, jaseňov, dubov, ale aj orechy, gaštany a pod.) umiestnime do malého priestoru, často v tesnej blízkosti stavieb, alebo kdesi v úzkej ulici, je to rovnaká chyba, ako keď na veľkých voľných plochách naopak bu-

deme sadiť stromy s malým vzrastom alebo s úzkymi stĺpovitými korunami. Ak opomenieme rýdzo environmentálne aspekty, rozsah výsadby nemusí vždy byť rozhodujúcim faktorom skutočného prínosu stromov pre dané prostredie. Aj malá úprava môže vzhľadom na svoju polohu významne prispievať k zlepšovaniu životného prostredia. Dokonca aj soliterný strom, dobre zvolený a umiestnený na exponovanom stanovišti v ohnisku pozornosti, neraz dokáže svojou prostou prirodzenou krásou obohatiť prostredie silnejšie než skupina stromov v odľahlej časti sídla.

Kde teda zasadiť strom?

Z charakteru stanoviska a veľkosti záujmového územia nám vyplynie, aký veľký rozsah výsadby môžeme realizovať. Podstatná je celková harmónia v riešenom prostredí, súlad a proporčnosť novej výsadby voči okolitým stavbám či inej jestvujúcej zeleni v danej lokalite. Je dôležité to mať na zreteli aj pri výbere druhov stromov. Príliš často sa vysádzajú nepôvodné cudzokrajné druhy stromov alebo vyšľachtené kultivary s výrazným tvarom korún (gulovité, stĺpovité, pyramídálne), alebo s výraznou farbou listov. Použitie takýchto stromov môže niekedy pôsobiť

neprirodzene až rušivo. Vhodne sa uplatnia v moderných urbanistických parteroch miest, no v prostredí vidieckeho sídla, ktoré máva úplne iné rozmery, proporcie, farebnosť a celkový výraz zástav, by sme mali uprednostňovať miesta, pôvodné alebo aspoň dávno introdukované tradičné druhy s prirodzeným habitom. Na vhodných miestach tu môže byť vítaným aj návrat ovocných stromov, predovšetkým kedysi bežných starých krajových odrôd. Stromy sa môžu dožívať v porovnaní s človekom vysokého veku. Vek krátkovekých druhov dosahuje 50 – 100 rokov, stredovekých 100 – 200 rokov a dlhovekých stromov až 500 a viac rokov. V zmenených podmienkach ľudských sídiel, miest a obcí, zdravotný stav a kondíciu stromov ovplyvňuje množstvo negatívnych faktorov. Tieto znižujú životnosť takmer všetkých druhov rádovo na polovicu veku dosiahnuteľného vo voľnej prírode. Napriek tomu by mal byť každý strom vysadený na takom mieste, kde môže nerušené rásť a spoluvytvárať prostredie desiatky rokov.

S rešpektom voči možnému veku dožitia stromov, a to aj krátkovekých, by sme mali zodpovedne pristupovať k voľbe ich stanoviska výsadby. Nemá veľký význam vysádzať na stanoviská, o ktorých už teraz vieme, že sa v krátkej budúcnosti stanú miestom výstavby spevnených plôch alebo stavieb, alebo v danom mieste budú trasované inžinierske siete. Podobne treba zväčša vylúčiť aj také stanoviská, kde priamy či nepriamy vplyv jestvujúcej prevádzky znemožňuje alebo obmedzuje dlhodobý rast a zdravý vývoj stromov. Medzi takéto limitované územia patria aj ochranné pásma inžinierskych sietí a cestných komunikácií, ktorých šířku upravuje osobitá legislatíva (zákony o energetike a prevádzke sietí). Popri cestách, parkoviskách a chodníkoch radšej nesadíme plodiace ovocné druhy (jablone, hrušky, slivky, čerešne, orechy, gaštany), lebo v čase plodenia zhoršujú bezpečnosť i údržbu prilahlých komunikácií.

V blízkosti obytných domov, škôl a škôlok, detských ihrísk, ale aj športových a rekreačných plôch je lepšie sa vyhnúť použitiu známych alergénnych druhov (najmä breza, jelša, lieska, topol alebo vrbá). Nezabudnime, že stromy sú nositeľmi nielen prírodných, ale aj kultúrnych hodnôt. Vypovedajú mnoho o nás samých, o našej spoločnosti už len tým, v akom stave sa nachádzajú. Čo všetko nám dávajú, čím obohacujú naše prostredie a náš život, je väčšinou nemeateľné, ale vieme to cítiť, ak chceme. Ako správne zasadiť strom?

Na začiatku musíme nájsť vhodné stanovište vzhľadom k špecifickým nárokom jednotlivých druhov. Chúlolistivé a citlivé druhy by sme nemali sadiť na južne a východne exponované svahy. Na týchto svahoch najmä v jarnom období denné rozmrazovanie a večerné mrazy najviac poškodzujú novovysadené rastliny, ktoré začínajú pučať. Ak máme vybrané stanovište, pripravíme si jamu, ktorá by

mala byť podľa kvality pôdy objemovo 2 až 3-krát väčšia ako bal alebo kvetináč. Na spodok jamy sa vyzke pridávajú vyzreté kompost a pri ihličnanoch rašelina, nakoľko majú radi kyslejšiu pôdu. Pri ílovitých pôdach pridáme piesok a opačne – pri piesčitých pôdach zase pridáme ílovú zložku. Horná vrstva pôdneho horizontu sa nasype ako prvá a potom spodné vrstvy – to, čo sme vykopali ako posledné. Pred výsadbou do pripravenej jamy nalejeme vodu. Vhodne je tiež jamu vystlať pletivom proti hlodavcom a rôznym iným škodcom, ktoré obľubujú koreňky. Po výsadbe výdatne zaliejeme. Stromy pred výsadbou namočíme do vody maximálne na 24 hodín. Ak stromček nebudeme sadiť hneď po vykopaní, je potrebné ho uložiť do tieňa na chránené miesto a zasypať vlhkými pilinami, resp. zeminou. Stromčeky sadíme tak hlboko, ako rástli v škôlke, na takzvaný koreňový kĺček s úrovňou pôdy. Ak sa jedná

o štepený strom, miesto štepenia musí byť nad zemou. Hlbšie sadíme iba niektoré kry (ríbezle), a aj to maximálne o 5 – 10 cm. Je vhodné, aby pri výsadbe boli aspoň dvaja ľudia, pričom jeden stromček pridržia a druhý prispáva zeminu. Pri výsadbe vzrastlejších stromov je vhodné ich po výsadbe zastabilizovať kolmi proti vyvráteniu. Po vysadení môžeme okolo stromčeka vytvoriť takzvanú misku na lepšie zachytávanie vody. Proti nadmernému odparovaniu z pôdy používame netkané textilie a rôzne druhy mulču. Pri dodržaní správnych agrotechnických termínov, zohľadnení nárokov jednotlivých drevín a dodržaní technologického postupu je uateľnosť takmer 100 %. Prajem vám veľa úspechov pri skrášľovaní vášho okolia novými stromčekmi.

(text: Správa mestskej zelene v Košiciach)

PROBLÉM AUTOVRAKOV JE STÁLE AKTUÁLNY, NÁČELNÍK MESTSKEJ POLÍCIE INFORMUJE

O probléme s autovrakmi sa už napísalo viacero príspevkov v mnohých médiách. Opýtali sme sa preto náčelníka Mestskej polície v Košiciach, Ing. Slavomíra Pavelčáka, PhD., na aktuálny stav v riešení dlhodobo odstavených nefunkčných vozidiel.

Aký je aktuálny postup pri riešení vrakov?

Pri riešení vrakov sa postupuje podľa zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Uvedený zákon nepoužíva termín vrak a ani autovrak. Používa termíny vo-

zidlo a staré vozidlo. Starým vozidlom sa podľa tohto zákona rozumie vozidlo, ktoré sa stalo odpadom. Držiteľ starého vozidla je povinný bezodkladne odovzdať staré vozidlo

osobe vykonávajúcej zber starých vozidiel alebo spracovateľovi starých vozidiel. Vozidlo sa stane starým na základe rozhodnutia držiteľa vozidla zbaviť sa vozidla ako odpadu alebo

na základe rozhodnutia okresného úradu, ktorým rozhodne, že vozidlo sa stalo starým vozidlom.

Držiteľ je povinný:

- zabezpečiť na vlastné náklady odstránenie vozidla z miesta, na ktorom poškodzuje alebo ohrozuje životné prostredie alebo narušuje estetický vzhľad obce či osobitne chránenej časti prírody a krajiny,
- umiestniť a uchovávať vozidlo tak, aby nepoškodzovalo alebo neohrozovalo životné prostredie, aby sa zachoval estetický vzhľad obce alebo osobitne chránenej časti prírody a krajiny.

Situácia č. 1:

V prípade nesplnenia si týchto povinností držiteľa vozidla je vozidlo bezodkladne odstránené z miesta v prípade, ak poškodzuje životné prostredie. Vozidlo sa umiestňuje na určené parkovisko. O odstránení vozidla rozhoduje správca cesty, obec alebo vlastník nehnuteľnosti, ak nedal súhlas na odstránenie obcou. O takomto odstránení vozidla sa upovedomuje jeho držiteľ. Ak si

takéto odstránené vozidlo neprevzme jeho držiteľ alebo vlastník, príslušný orgán štátnej správy odpadového hospodárstva začne konanie o tom, či vlastníctvo k vozidlu nadobúda štát, a v prípade, ak takto rozhodne, súčasne rozhodne, že vozidlo sa stáva starým vozidlom.

Situácia č. 2:

V prípade, ak vozidlo ohrozuje životné prostredie alebo narušuje estetický vzhľad obce či chránenej časti prírody a krajiny, je držiteľ vyzvaný k splneniu si povinností držiteľa vozidla, a to v lehote do 60 dní. V prípade nesplnenia povinností držiteľa vozidla v tejto lehote, vozidlo sa z miesta odstráni a umiestni sa na určené parkovisko. Po umiestnení vozidla na určené parkovisko sa

postupuje rovnako ako v situácii č. 1. Určené parkovisko je parkovacia plocha prevádzkovaná osobou, ktorá je oprávnená na zber starých vozidiel, alebo spracovateľom starých vozidiel, pričom parkovacia plocha bola určená za určené parkovisko príslušným orgánom štátnej správy odpadového hospodárstva na základe ich žiadosti.

Ako sa postupovalo v uplynulom roku a koľko vrakov zmizlo?

Postup uvedený v predchádzajúcom bode sa uplatňuje od účinnosti zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Pred účinnosťou predchádzajúceho zá-

kona o odpadoch sa postupovalo v zmysle tohto zákona. Mestská polícia mesta Košice je poverená plniť úlohy správcu cesty v prípade, ak sa vozidlo nachádza na cestách, a úlohy Mesta

Košice v prípade, ak sa vozidlo nachádza mimo ciest. V roku 2019 príslušníci zo stanice MsP – Západ zaevidovali 31 starých vozidiel, pričom v zmysle zákona o odpadoch

bolo z MČ Košice-Západ odstránených celkom 22 týchto vozidiel. V súčasnosti sa na Terasé nachádza 31 autovrakov.

Čo by pomohlo zrýchliť odstraňovanie vrakov?

Zrýchleniu odstraňovania vozidiel, ktorých držiteľia si neplnia povinnosti podľa zákona o odpadoch, by pomohlo zriadenie ďalšieho, resp. ďalších určených parkovísk, nakoľko jediné súčasné prevádzkované urče-

né parkovisko má kapacitu 10 miest. Prevádzkovanie určeného parkoviska je podľa zákona o odpadoch podnikateľskou činnosťou, nakoľko ho môže prevádzkovať len osoba vykonávajúca zber starých vozidiel alebo

spracovateľ starých vozidiel. Vozidlá nemôžu byť odtiahnuté na akékoľvek parkovacie miesto, nakoľko po rozhodnutí okresného úradu o tom, že sa vozidlo stalo starým vozidlom, sa takéto vozidlo súčasne stalo od-

padom, pričom v zmysle katalógu odpadov je staré vozidlo nebezpečným odpadom.

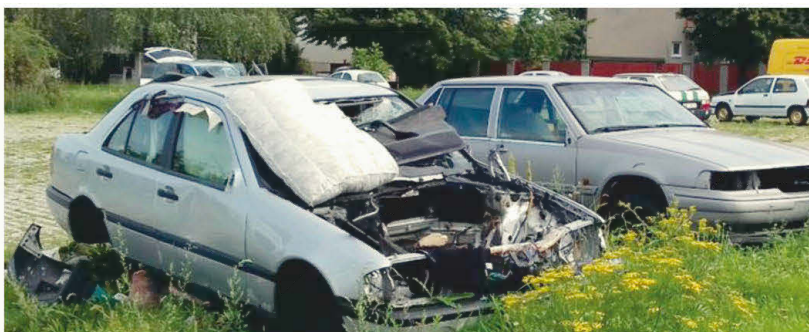
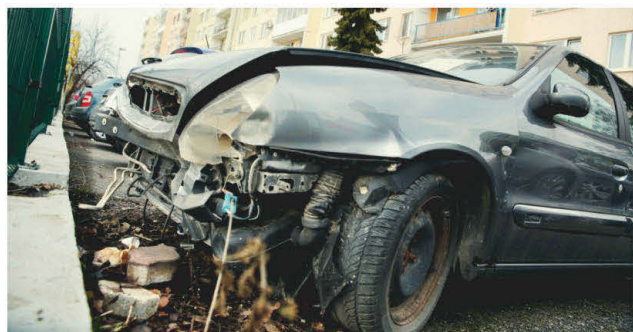
Aké podmienky musí spĺňať vozidlo, aby ho mestská polícia mohla riešiť ako autovrak?

Podmienky odstránenia vozidla v zmysle zákona o odpadoch sú presne dané týmto zákonom, t. j. v prípade, že vozidlo poškodzuje životné prostredie, tak sa vozidlo odstraňuje ihneď, a ak vozidlo ohrozuje životné

prostredie alebo naruša estetický vzhľad obce, tak sa vozidlo odstraňuje až po uplynutí 60 dní od doručenia výzvy držiteľovi vozidla, smerujúcej k splneniu si jeho povinností. Nesplnenie si povinností držiteľa

vozidla podľa zákona o odpadoch je okrem postupu uvedeného v predchádzajúcich bodoch kvalifikované ako priestupok podľa zákona o odpadoch, ktorý mestská polícia neobhajňuje a ani neprejednáva, ale len

oznamuje okresnému úradu, ktorý je správnym orgánom príslušným veci objasniť a prejednať.

SÚŤAŽILI STE O NAJKRAJŠÍ "KARANTÉNNY BALKÓN"

Iste ste mali – mnohí z vás – počas uplynulých obmedzení súvisiacich s koronakrízou záľubu tráviť čas na svojich balkónoch. Či už na nich máte útulné "hniezdočko" pre chvíle s najbližšími, miesto pre improvizovanú letnú terasu s dúškom kávy či pohárikom vína, iní zas pestujú úžasné kvetinové scenérie či na svojom balkóniku trávia voľný čas napríklad hrou šipok. No a tí s kreatívnou dušičkou tam zas majú improvizovaný ateliér na maľovanie obrazov, alebo na slniečku vytvorenú "súkromnú" pláž na opalovanie sa či domáci fitness.

Začiatkom mája sme vyhlásili iniciatívu na facebooku „Košice Západ Terasa“, aby ste sa nám i ostatným

Terasanom pochválili fotografiami svojho "kreatívneho" balkóna, no a my sme parádne nápady a najkrajšie zábery ocenili aj zaujímavými cenami, ako sú športové trička, mikiny s logom Terasa, funkčné vaky na športové pomôcky a iné, no a špeciálna cena starostu Marcela Vrchotu putovala víťazke súťaže, Silvii Chytilovej. Tie najkrajšie príklady, ako si skrášliť balkón v paneláku, si môžete pozrieť práve pod týmto článkom.

Z tých najkreatívnejších obrázkov sme vybrali balkóny Mareka Zeleňáka (Humenská 45), Márie Referovičovej (Tr. SNP 83), Milana Koška (Tr. SNP 77) a Silvie Chytilovej (Pradská 64).

ČINNOSŤ MATRIČNÉHO ÚRADU NEZASTAVIL ANI COVID-19

Vyhlasením mimoriadnej situácie v SR, uzatváraním úradov vedenie mestskej časti v súčinnosti s referentmi oddelení rozhodovali, ako pomôcť občanom vybaviť ich požiadavky. Ani na oddelení matriky a ekonomickom oddelení to nebolo inak. Samozrejme, museli sme urobiť opatrenia, aby

bol chránený občan aj zamestnanec miestneho úradu. Ľudia zomierajú, detičky sa rodia a snúbenci sa snažia vstúpiť do manželstva aj počas tohto obdobia, preto sme prvé dva týždne najväčších obmedzení, v termíne od 13. do 27. marca otvorili pracovisko matriky, kde sme vybavovali nutné prípady pri nahlásení úmrtí a narodení. Občania mali možnosť pri návšteve úradu zavolať na príslušné telefónne čísla, kde sa objednali na termín, v akútnom prípade si zamestnanec úradu po klienta prišiel pred úrad. Od 30. marca začalo pracovať aj pracovisko osvedčovania podpisov na listinách a pracovisko hlásenia pobytu občanov. Boli situácie, keď sme klienta museli navštíviť aj v domácom prostredí na lôžku. Často sa stávalo, že občan, ktorý ne-

bol vybavený na pracoviskách iných úradov, hľadal pomoc práve na pracovisku toho nášho. Na matrike sme počas kritických týždňov vybavili takmer 800 klientov, na pracovisku evidencie obyvateľov viac než 150 klientov a na pracovisku osvedčovania podpisov na listinách viac ako 800 klientov. Počas mimoriadnej situácie sme vykonali 24 sobášnych obradov, ktoré boli často aj s príchutou určitej miery smútku zo strany

snúbencov. V obradnej sieni nemohli mať totiž pri sebe svojich rodičov a priateľov a šťastné tváre boli zahalené rúškom. Sobáše klienti prekladali na iné termíny, prípadne z iných matričných úradov hľadali možnosť uzavretia manželstva pred tunajším matričným úradom. Prijali sme aj sobáše, ktoré boli zamietnuté na iných matričných úradoch. Zaujímavosťou bol sobáš mimo úradne určenej miestnosti v príjemnom prostredí záhrady, kde sme aspoň na chvíľu mali možnosť vidieť šťastie a úsmev na tvárach, ktoré neboli zahalené. Od 25. mája sme radi, že pracujeme v režime ako pred vyhlásením mimoriadnej situácie s výnimkou dezinfekčnej prestávky.

DÓM SV. ALŽBETY NA TERASE

Sídliisko Terasa, ale oficiálnejšie Nové mesto, vzniklo kvôli železiarňam, aby tisíce hutníkov mali kde bývať. Do občianskej vybavenosti sídliska rodiaceho sa v socialistických 60-tych rokoch kostol nepatrí. Napriek tomu tam vznikol, i keď sa do neho nedá vojsť. To sochár Štefan Belohradský (1930 – 2012) dostal počas sochárskeho Sympózia v kove, v lete 1970, nápad vytvoriť dielo s názvom Pocta košickému Dómu.

Terasa tak dostala svoj Dóm sv. Alžbety ako umelecké dielo minimalizmu. Gotika je geometriou v praxi, preto z masívnych oceľových plátov, zvaných brány, nechal Belohradský vyrezať typický geometrický prvok,

ktorý si všimol na košickej katedrále. Napokon ich vyrezali až 8, pričom sochár ich rozmiestnil tak, že vybudoval hmotu košického kostola v zmenšenej mierke. Osamelý prvok pomimo predstavuje vedľa Dómu stojacu Kaplnku sv. Michala. Kto by hľadal ďalšie rozdiely oproti originálu, všimne si, že Kaplnka a Dóm sú stranovo prevrátené. Keďže jeden prvok váži 4,5 tony, celé dielo má hmotnosť až 34 ton. Po tomto ročníku sympózia organizátori už radšej limitovali hmotnosť budúcich diel na 6 ton. Ide o najťažšie dielo všetkých košických Sympózií v kove. Pre človeka, ktorý nemá rád abstrakciu a minimalizmus, azda i ťažké na pochopenie.

UNIKÁTNE SOCHÁRSKE SYMPÓZIUM

Raz do roka prichádzali do Košíc sochári z celého sveta. Väčšinou traja zahraniční plus dvaja z Československa. Dôvodom bolo unikátne Sympóziium v kove. Dvojmesačný pobyt zvykli začínať 15. augusta. Najprv im ukázali hutnícky kombinát a ubytovali ich v železiarskom hoteli KONOX na Garbiarskej ulici v centre Košíc, neskôr v KOHAL-e na Terasa. Odtiaľ šli každý deň do Východoslovenských železiarní (VSŽ), počas víkendov na výlety. Po prvom týždni (alebo aj skôr), keď už ich kopla metalová múza a najmä videli i vedeli, čo sa dá technologicky čakať od železiarní, pripravili návrhy svojich diel, prípadne až makety. K dispozícií dostali skupinu robotníkov, ak si s nimi nerozumeli, tak aj tmočníka. Pričuchli k železiarňam od podlahy, ich diela sa rodili za plnej prevádzky. Nemali sa tu zle, za svoj pobyt však zaplatili monumentálnymi dielami. Tie zostávali na 3 roky k dispozícií organizátorom. Potom si autori mohli dielo prevziať, no hádam nikto tak nespravil (najmä ak si pomyslel na poštovné za to). V takom prípade zostala socha organizátorovi, ten ju však nesmel predať. Vďaka tomu mnohé z nich prežili v meste dodnes, ba niektoré dostali aj druhý náter: VSŽ tak získali medzinárodné PR (public relation) na umeleckej úrovni a vo vybraných

lokalitách Košíc pribudli moderné sochy, pričom najviac v Šaci (asi 9 sôch stojí doteraz). Mestský park získal umeleckú dimenziu bezplatnou galériou v prírode (t. č. 4 sochy). Sídliisku Terasa – najviac späťom so železiarňami – pridávajú kolorit ďalšie (3) a jedna stojí napravo od OC Lipa. Nerealizovala sa myšlienka postaviť novú galériu, alebo prostredníctvom sôch lemujúcich cestu Šaca – Košice umelecky prepojiť železiarne s mestom.

Nultý ročník Sympózia v kove (1967) sa inšpiroval najstarším medzinárodným sochárskym sympóziom na Slovensku, ktoré sa konávalo vo Vyšných Ružbachoch od roku 1964. Akurát ružbašský travertín vymenili v Šaci za kov, keďže v železiarňach bolo dosť železa s ambíciou byť nadštandardne, umelecky spracované. Tomu sa poverovali renomovaní umelci, ktorých vyseletoval a pozval

Zväz slovenských výtvarných umelcov (ZSVU). V prvých troch ročníkoch (1968 – 1970) to holi prezieravo vyberaní svetoznámi sochári, v ďalších troch (1971 – 1974) sochári len zo socialistických krajín. V roku 1972 sa sympóziium nekonalo a v roku 1974 zostalo pri plánoch a pozývaní umelcov. ZSVU, VSŽ ani SNG (Slovenská národná galéria) peniaze nedali.

Pre informáciu:

Milan Kolcun sprevádza:

- v piatok: o 14.00, 15.30 a 17.00;
- v sobotu: o 10.30, 14.00, 15.30 a 17.00;
- v nedeľu: o 14.00, 15.30 a 17.00.

Zoltán Balassa sprevádza:

- v piatok: o 14.30 po slovensky;
- v sobotu: o 11.00 po slovensky; o 16.00 po maďarsky;
- v nedeľu: o 14.30 po slovensky, o 16.00 po maďarsky.

MILAN KOLCUN POZÝVA NA SVOJE POTULKY

Každomesačné prehliadky mesta vždy na inú tému a zakaždým po inej trase. Len prvý víkend v mesiaci! Začiatok potulky pred Štátnou vedeckou knižnicou, Hlavná 10.

3. - 5. júl ŠTÚROVA ULICA ako ju nepoznáte

Evanjelický cintorín ako oáza zelene s neogotickou hrobkou. Veľkorysá ulica, ktorá spája Staré mesto s Novým mestom. Vila slávneho staviteľa. Koloniálny obchod. Postmodernistické budovy na ulici. Poledniakova tovareň. Veliteľstvo VI. armádneho zboru. Kde stála budova Slovenských magnetitových závodov? Neštandardná komunikácia s väzňami – „Svah vzdychov“.

7. - 9. august 9 FONTÁN V CENTRE

Podzemie hrajúcej fontány. Najumelejšie fontány. Fontána, ktorou možno prejsť. Fontána, ktorá ilustruje históriu. Fontána od prvého hlavného architekta mesta. Pochádza hrajúca fontána zo Sovietskeho zväzu? Vodrovňá fontána. Návrhy nepostavenej fontány.

4. - 6. september BRÁNY, DVERE, PORTÁLY

Ako sa podla brány dozvedieť niečo o majiteľovi domu? Ktorá brána vedie na stranu zla? Najnenápadnejšia brána v Košiciach. Kde bola v Košiciach zlatá brána? Kde vidno bránu do neba? Pamiatkovo chránené brány. High-tech brána.

Informácie na www.potulka.sk, predpredaj v Mestskom infocentre na rohu Alžbetinej a Hlavnej.

Talkshow „Bez šepkára“ už v septembri

Od septembra sa pripravujú aj ďalšie vydania úspešnej relácie na Malej scéne Štátneho divadla Košice, kde Milan Kolcun veselo a hravo predstavuje osobnosti, ktoré si to zaslúžia. Najbližšie medzi hosťami bude spevák Štefan Margita, humorista Milan Markovič či astronóm Jiří Grygar.

PRIPRAVUJEME NA JESEŇ

12.
september
2020

**ČESKO-SLOVENSKÝ
POHÁR**

**STRONGMAN
KINDERSILÁK**

od **16.**
septembra

4

stredy
koncerty
príbehy
žánre

2020
**PRIMA
MUSICA
PYRAMIDA**

*ZMENA PROGRAMU, ČASU A MIESTA VYHRADENÁ!

Sledujte pravidelnú aktualizáciu programu na FB: Košice Západ Terasa

Miestny úrad Mestskej časti Košice-Západ, Trieda SNP 39, 040 11 Košice, IČO: 00690970

Najbližšie vydanie občasnika Terasa: september 2020, Tlač: Beki Design, s.r.o., Repíkova 219/1, 040 17 Košice-Šebastovce

Redakčná rada: šéfredaktor: PhDr. Dominik Béreš, grafik: Jana Bermannová, členovia rady: MVDr. Zdenko Lipták, Bc. Dominik Karaffa,

Mgr. Peter Liba, Ing. Slavomír Pavelčák, PhD.

Nepredajné, EV 3964/10; ISSN 1338-6921, www.kosicezapad.sk, Tel.: 055 / 788 32 00